

Wyniki egzaminu maturalnego w sesji wiosennej 2012

Część ustna

Ustny egzamin maturalny z języka polskiego składa się z dwóch części:

- a) wypowiedzi zdającego na wybrany temat,
- b) rozmowy zdającego z przedmiotowym zespołem egzaminacyjnym dotyczącej prezentacji tematu i bibliografii.

Ustna część egzaminu trwa około 25 minut (prezentacja tematu około 15 minut i rozmowa z egzaminatorami około 10 minut).

Egzamin w części pierwszej sprawdza umiejętność mówienia, wiedzę w zakresie wyznaczonym przez temat i wykorzystanie przygotowanych materiałów pomocniczych. W części drugiej sprawdzane są: rozumienie pytań zadawanych zdającemu, umiejętność formułowania przez niego odpowiedzi, umiejętność obrony własnego stanowiska, znajomość bibliografii, którą zdający wykorzystał do przygotowania tematu. W obu częściach egzaminu sprawdza się i ocenia sprawność oraz poprawność językową maturzysty.

Za egzamin można uzyskać maksymalnie 20 punktów, w tym:

- a) za prezentację tematu 5 pkt (3 za zawartość merytoryczną, 2 za kompozycję), co stanowi 25% ogólnej liczby punktów,
- b) za rozmowę 7 pkt, co stanowi 35% ogólnej liczby punktów,
- c) za język 8 pkt, co stanowi 40% ogólnej liczby punktów.

Tematy do egzaminu ustnego przygotowuje się w trzech podstawowych działach: *Literatura*, *Związki literatury z innymi dziedzinami sztuki*, *Język*.

Do części ustnej egzaminu maturalnego z języka polskiego przystąpiło 36454 absolwentów. Warunkiem zaliczenia egzaminu było uzyskanie co najmniej 6 punktów możliwych do zdobycia. Wymagany warunek spełniło 35843 maturzystów, co stanowi 98,32%. Jest to wynik nieznacznie wyższy niż w roku ubiegłym.

Część pisemna

Opis arkuszy egzaminacyjnych

Arkusze egzaminacyjne z języka polskiego zostały opracowane na dwóch poziomach:

- podstawowym – *Arkusz I* (MPO-P1_1P-102)
- rozszerzonym – *Arkusz II* (MPO-R1_1P-102)

Arkusz I zawierał dwie części; pierwsza sprawdzała umiejętność rozumienia czytanego tekstu publicystycznego, druga – umiejętność pisanie tekstu własnego. Zadaniem zdającego w części pierwszej było uważne przeczytanie udostępnionego materiału i udzielenie odpowiedzi na 14 pytań (z poleceniami w formie zadań otwartych i zamkniętych).

Zadaniem ucznia w części drugiej było napisanie własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający egzamin na poziomie podstawowym rozwiązywał zadania w ciągu 170 minut. Za ich poprawne rozwiązanie mógł uzyskać maksymalnie 20 punktów za test i 50 punktów za wypracowanie. Maksymalna liczba punktów z poziomu podstawowego wynosiła 70. Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

Arkusz II zawierał polecenie napisania własnego tekstu, powiązanego z zamieszczonym w arkuszu tekstem literackim. Praca zdającego musiała liczyć około 250 słów. Maturzysta miał napisać wypracowanie, wybierając jeden temat spośród dwóch podanych. Zdający na poziomie rozszerzonym rozwiązywał zadanie w ciągu 180 minut. Za jego poprawne rozwiązanie mógł uzyskać maksymalnie 40 punktów. Była to równocześnie maksymalna

liczba punktów z poziomu rozszerzonego. Wynik był przeliczany na procent uzyskanych punktów.

Arkusze zostały przygotowane zgodnie z formułą opisaną w *Informatorze maturalnym*, z uwzględnieniem Aneksów, w *Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 roku w sprawie warunków i sposobów oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych* (wraz z późniejszymi zmianami) oraz wymaganiami egzaminacyjnymi wskazanymi w standardach wymagań egzaminacyjnych. Arkusze egzaminacyjne i klucze punktowania są dostępne na stronie internetowej OKE w Jaworznie (www.oke.jaworzno.pl) oraz CKE (www.cke.edu.pl).

Analiza jakościowa

Poziom podstawowy

Arkusz I

Część I – rozumienie czytanego tekstu

Przeczytaj uważnie tekst, a następnie wykonaj zadania umieszczone pod nim. Odpowiadaj tylko na podstawie tekstu i tylko **własnymi słowami** – chyba że w zadaniu polecono inaczej. Udzielaj tyłu odpowiedzi, o ile jesteś proszona/y.

Wikipedia, czyli jeszcze nigdy...

Na podstawie: Stanisław Bajtlik, *Wikipedia, czyli jeszcze nigdy...* [w:] *Książki w Tygodniku*, „Tygodnik Powszechny”, nr 45/2009

Zadanie 1. (1 pkt)

Na podstawie akapitów 1. i 3. odpowiedz na pytanie, dlaczego tworzenie encyklopedii powszechnej jest niezwykle trudnym przedsięwzięciem. Wymień trzy powody.

Sprawdzane umiejętności Korzystanie z informacji, wskazanie przyczyn i skutków.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,84	0,87	0,73	0,82
Przykładowa odpowiedź: <i>Tworzenie encyklopedii jest trudnym przedsięwzięciem ze względu na koszty, wymaganą prostotę przekazu oraz szeroką wiedzę z różnych dziedzin.</i>			

Zadanie 2. (1 pkt)

Podaj dwa powody uzasadniające celowość użycia liczb w akapicie 5.

Sprawdzane umiejętności Korzystanie z informacji. Wyodrębnienie wykorzystanych w tekście argumentów.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,71	0,74	0,64	0,67
Przykładowa odpowiedź: <i>Użycie liczb w akapicie 5. ma na celu przyciągnięcie uwagi czytelnika oraz uświadomienie mu skali przedsięwzięcia.</i>			

Zadanie 3. (1 pkt)

Wymień trzy różnice między Wikipedią a tradycyjną encyklopedią.

Lp.	Wikipedia	Encyklopedia
1.		
2.		
3.		

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji. Porządkowanie informacji.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,69	0,75	0,52	0,62

Przykładowa odpowiedź:

Wikipedia jest dziełem otwartym, encyklopedia zamkniętym.

Wikipedia powstaje szybko, encyklopedia powstaje przez wiele lat.

Wikipedię może tworzyć każdy, encyklopedię tworzą wyłącznie specjaliści z różnych dziedzin naukowych.

Komentarz:

Zadanie było umiarkowanie trudne. Problem sprawiło zdającym udzielanie odpowiedzi, które wskazywały różnice. Często w danym punkcie pojawiały się cechy Wikipedii i encyklopedii, które były odmienne, ale nie należały do tej samej kategorii, np.: *Wikipedia jest dziełem otwartym, encyklopedia pisana jest przez specjalistów.*

Zadanie 4. (1 pkt)

Jaką funkcję w kompozycji całego tekstu pełni akapit 6.?

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji . Rozpoznanie kompozycji tekstu.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,18	0,22	0,08	0,12

Przykładowa odpowiedź:

Akapit 6. łączy dwie części tekstu; podsumowuje wcześniejsze rozważania, a zarazem zapowiada nowy problem.

Komentarz:

Zadanie bardzo trudne. Udzielenie właściwej odpowiedzi wymagało wiedzy dotyczącej kompozycji tekstu. Najczęściej popełnianym błędami były: omawianie treści akapitu zamiast określenie jego funkcji w tekście, wskazywanie, że akapit podsumowuje pierwszą część tekstu lub otwiera kolejne rozważania.

Zadanie 5. (1 pkt)

Wymień dwa powody uzasadniające uznanie przez autora sposobu tworzenia Wikipedii za anarchiczny.

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Wyodrębnienie wykorzystanych w tekście argumentów.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,56	0,63	0,39	0,48
Przykładowa odpowiedź:			
<i>Autor używa słowa „anarchiczny” w stosunku do tworzenia Wikipedii, ponieważ każdy może edytować dowolne hasło. Hasła te podlegają rzetelnej dyskusji, nie są dziełem jednej osoby.</i>			
Komentarz:			
Zadanie okazało się trudne. Wyodrębnienie sformułowanych w tekście argumentów nadal nastręcza trudności. Często błędem było cytowanie fragmentów tekstu, wskazujące na niestaranną lekturę polecenia głównego.			

Zadanie 6. (2 pkt)

Jakie środki językowe w akapitach 5. i 7. nadają tekstowi zabarwienie emocjonalne? Określ dwa i podaj przykład każdego z nich.

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Rozpoznanie środków językowych pełniących określoną funkcję.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,42	0,53	0,24	0,28
Przykładowa odpowiedź:			
- <i>słownictwo oceniające (imponująca, bazgroły)</i> - <i>zdania pytające (Tylko skąd laik ma wiedzieć, które hasło należy do jakiej kategorii?)</i>			
Komentarz:			
Zadanie okazało się trudne. Wielu zdających nie potrafiło zwłaszcza nazwać cytowanego zabiegu językowego (pomijali odpowiedź w tej części) lub dobrać właściwego przykładu do właściwej nazwy. Przy doborze przykładu nie uwzględniali często zabarwienia emocjonalnego, które decydowało o poprawności wyboru.			

Zadanie 7. (2 pkt)

W akapitach 7.–9. zostały wyliczone zarzuty formułowane pod adresem Wikipedii. Wymień dwa, z którymi autor artykułu się zgadza.

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Odczytanie intencji autora.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,73	0,78	0,63	0,66
Przykładowa odpowiedź:			
<i>Autor zgadza się z zarzutem, że dobór haseł w Wikipedii jest przypadkowy (są informacje błahe, ale brak podstawowych) oraz że nie ma odpowiedniej ochrony haseł przed wandalami.</i>			

Zadanie 8. (1 pkt)

W akapicie 8. autor posłużył się przykładem. Wyjaśnij, jakie zjawisko nim zobrazował.

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Wyodrębnienie tezy fragmentu tekstu (rozpoznanie funkcji przykładu wykorzystanego w tekście).			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,52	0,54	0,44	0,50
Przykładowa odpowiedź:			
<i>Autor posłużył się tym przykładem, aby zobrazować zjawisko wandalizmu, dewastacji stron dotyczących znanych osób lub spraw politycznych.</i>			
Komentarz			
Zadanie umiarkowanie trudne. Istotą odpowiedzi było wskazanie, że w celu niszczenia przeciwników politycznych wandalizmu dopuszczają się ludzie na najwyższych szczeblach władzy, nie tylko pospolici hakerzy Internetowi. Zdający udzielali często odpowiedzi niepełnych lub ogólnych, dotyczących zjawiska wandalizmu internetowego w ogóle.			

Zadanie 9. (1 pkt)

Wyjaśnij, jak autor ocenia Wikipedię jako źródło informacji (akapit 10).

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Odczytanie idei fragmentu tekstu; wyodrębnienie argumentów.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,95	0,96	0,92	0,95
Przykładowa odpowiedź:			
<i>Według autora nie można ufać do końca hasłom zawartym w Wikipedii, należy traktować je jako wskazówki i porównywać z profesjonalnymi publikacjami.</i>			

Zadanie 10. (1 pkt)

Czym na tle całego tekstu wyróżnia się **sposób** formułowania opinii o Wikipedii w akapicie 10.?

Sprawdzane umiejętności			
Korzystanie z informacji. Rozpoznanie charakterystycznych cech stylu i języka tekstu.			
Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,78	0,84	0,69	0,72
Przykładowa odpowiedź:			
<i>W całym tekście autor obiektywnie opisuje fakty związane z Wikipedią, a w akapicie 10. wyraża swoje zdanie.</i>			

Zadanie 11. (2 pkt)

Wyjaśnij, jakie funkcje w tekście pełni zacytowana w akapicie 11. metafora, którą posłużył się Newton. Wymień dwie.

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji. Rozpoznanie wskazanego środka językowego i jego funkcji w tekście.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,38	0,43	0,26	0,33

Przykładowa odpowiedź:

Metafora ilustruje przekonanie autora, że autorzy Wikipedii swój sukces zawdzięczają istniejącym wcześniej encyklopediom, a także sprawia, że tekst jest bardziej interesujący.

Komentarz:

Zadanie trudne. Zdający najczęściej objaśniali znaczenie metafory, nie określając jej funkcji. Często także mylili funkcje, jakie pełni dany zabieg językowy w tekście, z funkcjami tekstu w komunikacji.

Zadanie 12. (2 pkt)

Każdemu punktowi linearnego planu artykułu przyporządkuj numery akapitów (pamiętaj, że jest to pełny plan całego tekstu, a więc obejmuje **wszystkie** akapity).

Numery akapitów

1. Informacje dotyczące tradycyjnej encyklopedii .....
2. Historia Wikipedii .....
3. Niebywały sukces internetowej encyklopedii .....
4. Zalety i wady nowego źródła informacji .....
5. Subiektywne odczucia autora .....
6. Podsumowanie rozważań .....

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji. Rozpoznanie zasady kompozycji tekstu i jej funkcji.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,67	0,71	0,54	0,62

Poprawny zapis rozwiązania:

1. akapity 1., 2., 3.
2. akapit 4.
3. akapit 5.
4. akapity 6., 7., 8., 9.
5. akapit 10.
6. akapit 11.

Komentarz:

Zadanie umiarkowanie trudne. Popelnione błędy wskazują na brak umiejętności analizy dekompozycyjnej tekstu, nieświadomość, czym jest akapit i jakie związki między akapitami występują w kompozycji.

Zadanie 13. (2 pkt)

Dokończ zdania, wybierając słowa spośród podanych:

wnioskowanie, definiowanie, porównywanie, przeciwstawienie

1. Zdanie: *Encyklopedie to wielotomowe dzieła obejmujące całość wiedzy z najróżniejszych dziedzin* jest przykładem .....
2. Zdanie: *Ten anarchiczny sposób tworzenia encyklopedii oraz jej darmowy charakter wzbudzały wielkie emocje, oskarżenia, próby dyskredytacji z jednej strony, a deklaracje o prawdziwie wolnościowym i demokratycznym sposobie dystrybucji i upowszechniania wiedzy z drugiej* jest przykładem .....
3. Zdanie: *Biorąc pod uwagę popularność Wikipedii, można powiedzieć, [...] że „jeszcze nigdy tak wielu czytelników nie zawdzięczało tak wiele tak licznym autorom”* jest przykładem .....

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji. Odczytanie sensu fragmentu; przetworzenie informacji (wyodrębnienie definicji, przeciwstawienia, wniosku).

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,81	0,86	0,70	0,74

Poprawny zapis rozwiązania:

1. definiowanie; 2. przeciwstawienie; 3. wnioskowanie

Zadanie 14. (2 pkt)

Uzupełnij tabelę, wpisując w odpowiedniej rubryce literę „I”, jeśli zdanie zawiera **informację**, lub literę „O”, jeśli w zdaniu jest wyrażona **opinia**.

Lp.	Zdanie	Odpowiedź
1.	Pierwsze encyklopedie, książki pod takim tytułem, zaczęły się pojawiać w XVI wieku.	
2.	Tworzenie encyklopedii to wielkie przedsięwzięcie organizacyjne, finansowe i edytorskie.	
3.	[...] jest to źródło informacji niezwykle użyteczne, ale wymagające dużej ostrożności.	
4.	Świetne rezultaty przynosi porównanie treści tego samego hasła w kilku wersjach językowych.	

Sprawdzane umiejętności

Korzystanie z informacji. Oddzielenie informacji od opinii.

Wskaźnik łatwości zadania dla ogółu zdających	Wskaźnik łatwości zadania		
	LO	LP	T
0,52	0,53	0,51	0,51

Poprawny zapis rozwiązania:

1. informacja; 2. opinia; 3. opinia; 4. opinia

Komentarz:

Zadanie umiarkowanie trudne. Najczęściej popełnianym błędem było klasyfikowanie zdania: „Tworzenie encyklopedii to wielkie przedsięwzięcie organizacyjne, finansowe i edytorskie”, jako informacji. Zdanie to ma charakter oceniający, ponieważ użyto w nim określenia „wielkie”, jest zatem opinią, a nie informacją.

Rozumienie tekstu publicystycznego sprawdzane jest na kilku poziomach: odczytywania sensu fragmentów tekstu, rozumienia jego całości, rozumienia znaczeń dosłownych i przenośnych wyrazów czy związków wyrazowych, a także rozumienia sytuacji komunikacyjnej, w jakiej tekst funkcjonuje (czyli m.in. tego, kto, z jaką intencją i do kogo w nim mówi).

Umiejętności, o których mowa powyżej, dotyczą nie tylko tekstu publicystycznego w pierwszej części arkusza egzaminacyjnego, stanowią także podstawę rozumienia tekstów literackich zamieszczonych w arkuszu oraz tematu, którego elementy wyznaczają kierunek interpretacji tekstu i skomponowania własnej wypowiedzi.

Egzamin maturalny z języka polskiego w sesji wiosennej 2012 roku sprawdzał wskazane umiejętności w sposób zróżnicowany. Podstawą wykonania zadań było rozumienie pytań i poleceń, rozumienie struktury i sensów akapitów, a w konsekwencji struktury i wymowy tekstu jako całości. Błędy, które pojawiły się w odpowiedziach maturzystów, wskazują na braki w zakresie rozumienia poleceń i kojarzenia ze sobą w sposób logiczny częściowych informacji zawartych w akapitach.

Najtrudniejszym zadaniem w teście było zadanie 4., w którym wymagano od zdających wiedzy dotyczącej kompozycji tekstu. Brak znajomości struktury i typów akapitów stanowił podstawową przyczynę niepowodzenia. Akapit 6. jest akapitem łączącym obie części tekstu, tzw. akapitem tranzytywnym. Tego typu akapity, w odróżnieniu od akapitów syntetycznych, nie tylko podsumowują części obserwacji i rozważań w poprzedzających je akapitach analitycznych, ale zawsze otwierają drugą część rozważań, z którą będziemy mieć do czynienia w dalszej części tekstu. Problemy z segmentacją tekstu i jej rozumieniem znalazły swoje potwierdzenie również w rozwiązaniach zadania 12., które wymagało wskazania akapitów zawierających określone treści. Powyższe trudności przekładają się również na niedostatki w kompozycji własnego tekstu, pisanego w drugiej części egzaminu.

Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym

Integralną częścią tematu wypracowania jest odniesienie do tekstu literackiego. Zdający powinien wykazać się umiejętnościami pisania o literaturze. Ma on napisać tekst własny, uporządkowany, spójny, nadać mu właściwy kształt graficzny. Powinien pisać językiem zgodnym z obowiązującymi normami i posługiwać się stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi. Tegoroczne tematy wypracowań wymagały od zdających odniesienia się do wykorzystania w całości trzech obowiązkowych tekstów literackich z podstawy programowej: III części *Dziadów* Adama Mickiewicza, *Lalki* Bolesława Prusa oraz *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego.

Wypracowania

Temat 1. Wyjaśnij symbolikę lewej i prawej strony oraz jej znaczenie dla wymowy utworu, analizując przytoczony fragment III części *Dziadów* Adama Mickiewicza. Zwróć uwagę na postać Nowosilcowa i postawy innych bohaterów wobec niego.

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania	Sprawdzana czynność	Standard
I. Rozwinięcie tematu	Zdający:	
1.	rozpoznaje problematykę utworu; rozpoznaje bohaterów utworu	II 25, 26
2., 3., 4.	charakteryzuje bohaterów i ich postawy	II 26
5.	odczytuje treści dosłowne i ukryte utworu; rozpoznaje znaki i symbole kulturowe	II 28, 33
6.	rozpoznaje tematy, wątki, motywy; wykorzystuje w odczytaniu sensu utworu miejsca znaczące; dostrzega najistotniejsze zagadnienia utworu, problematyzuje odczytanie tekstu	II 25, 29, 31
7.	podsumowuje obserwacje analityczne; wskazuje konteksty utworu i wykorzystuje je w interpretacji	II 31, 34, III 17, 18
2., 3., 4., 5., 6.	dobiera przykłady dla uzasadnienia twierdzeń	II 25, 26; III 12, 13
II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny	III 11
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi	III 3
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1, 2
V Zapis	pisze zgodnie z zasadami ortografii i interpunkcji	III 1

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO	LP		T	
0,41		0,47	0,40		0,39	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
1.	Rozwinięcie tematu	25	0,45	0,49	0,33	0,36
2.	Kompozycja	5	0,50	0,53	0,38	0,40
3.	Styl	5	0,56	0,59	0,40	0,47
4.	Język	12	0,53	0,57	0,38	0,42
5.	Zapis	3	0,50	0,55	0,38	0,38
6.	Walory	4	0,01	0,02	0,01	0,01

Wiązka	Treść kryterium	Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Rozpoznanie problematyki i przedstawienie postaci	0-2	0,48
2.	Charakterystyka postaci Nowosilcowa	0-5	0,68
3.	Postawy wobec Nowosilcowa bohaterów z lewej strony	0-5	0,44
4.	Postawy wobec Nowosilcowa bohaterów z prawej strony	0-5	0,59
5.	Symbolika lewej i prawej strony	0-3	0,29
6.	Znaczenie symboliki lewej i prawej strony dla wymowy utworu	0-2	0,28
7.	Podsumowanie	0-3	0,45

Komentarz

Temat wybrało **8,62%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Maturzysta, który wybrał temat 1., powinien dokonać analizy obrazu świata wykreowanego we fragmencie III części *Dziadów* Adama Mickiewicza oraz zinterpretować symbolikę „prawej i lewej strony”, ukazanych w wybranej scenie dramatu, w kontekście całości utworu. Warunkiem podstawowym interpretacji symboliki było przeprowadzenie charakterystyki głównej postaci, Nowosilcowa, i określenie stosunku do niego bohaterów sceny stojących po prawej i lewej stronie.

Trudności pojawiły się już na etapie wstępnego rozpoznania problematyki i przedstawienia postaci (wskaźnik łatwości 0,48). Piszący często mylili scenę *Balu* u Senatora ze sceną *Salonu warszawskiego* i nie dostrzegali w związku z tym, że podział narodowościowy w analizowanej scenie nie przebiega w sposób prosty. Zarówno po prawej, jak i po lewej stronie sceny znajdują się bowiem i Polacy, i Rosjanie. Linie podziału wyznacza stosunek do Senatora i płynących z tego korzyści lub zagrożeń oraz poczucie uczciwości i próba opowiedzenia się bohaterów po stronie dobra lub zła. Konsekwencją nierozpoznania podstawowej problematyki sceny była błędna interpretacja symboliki lewej i prawej strony (wskaźnik łatwości 0,29). Przy braku zrozumienia istoty tej symboliki trudno było piszącym interpretować jej znaczenie dla wymowy całości dramatu Adama Mickiewicza (wskaźnik łatwości 0,28).

Tylko najlepsi potrafili wykorzystać w interpretacji szersze konteksty interpretacyjne, za które otrzymywali punkty z puli szczególnych walorów pracy. Wśród ciekawszych wypowiedzi znalazły się interpretacje wykorzystujące znaczenia biblijne (np. zawarte w *Apokalipsie* św. Jana), szeroki kontekst romantyczny, zwłaszcza romantyczne koncepcje historiozoficzne.

Niepokoici liczba różnego typu błędów rzeczowych popełnianych przez maturzystów, zwłaszcza wskazujących na nieznajomość jednej z podstawowych lektur obowiązkowych, jaką jest III część *Dziadów* Adama Mickiewicza.

Duża liczba wypowiedzi maturzystów to nadal streszczenia lub parafrazy tekstu literackiego zamieszczonego w arkuszu. Świadczą one o nieporadności piszących, o braku umiejętności wnioskowania i pociągają za sobą nie tylko niską ocenę treści wypracowania, ale także niską ocenę umiejętności językowych zdających.

Temat 2. Porównaj postawy życiowe Izabeli Łęckiej i Joanny Podborskiej ukazane w podanych fragmentach *Lalki* Bolesława Prusa i *Ludzi bezdomnych* Stefana Żeromskiego. Odwołując się do znajomości utworów, zwróć uwagę na okoliczności, które miały wpływ na ukształtowanie osobowości bohaterek.

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania	Sprawdzana czynność	Standard
I. Rozwinięcie tematu	Zdający:	
1.	rozpoznaje bohaterki wskazanych utworów i sposoby ich kreacji, wskazuje zasadę zestawienia tekstów	II 26 III 13, 14
2., 3.	charakteryzuje postawy bohaterek, problematyzuje odczytanie tekstów, dostrzega najistotniejsze zagadnienia i wątki	II 26, 31, 33 III 13
4., 5.	problematyzuje odczytanie tekstów, dostrzega wartości etyczne i uniwersalne	II 31, 44, 45 III 12, 14
6.	podsumowuje obserwacje analityczne, dobiera przykłady z tekstu dla uzasadnienia ocen postaw bohaterek, formułuje interpretację porównawczą i wykorzystuje ją do sformułowania pełnego wniosku	II 29, 44, 45 III 14, 15, 17, 18
2., 3., 4., 5.	dobiera przykłady dla uzasadnienia twierdzeń	II 25, 26; III 12, 13
II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny	III 11
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi	III 3
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1, 2
V Zapis	pisze zgodnie z zasadami ortografii i interpunkcji	III 1

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO	LP		T	
0,41		0,44	0,36		0,36	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
7.	Rozwinięcie tematu	25	0,47	0,52	0,40	0,42
8.	Kompozycja	5	0,52	0,57	0,45	0,47
9.	Styl	5	0,53	0,56	0,45	0,49
10.	Język	12	0,50	0,55	0,43	0,44
11.	Zapis	3	0,51	0,57	0,44	0,44
12.	Walory	4	0,01	0,01	0,00	0,00

Wiązka	Treść kryterium	Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Prezentacja bohaterów, wskazanie zasady zestawienia tekstów	0-2	0,43
2.	Charakterystyka Izabeli Łęckiej	0-6	0,76
3.	Charakterystyka Joanny Podborskiej	0-6	0,44
4.	Okoliczności kształtujące postawę Izabeli Łęckiej w kontekście całego utworu	0-4	0,50
5.	Okoliczności kształtujące postawę Joanny Podborskiej w kontekście całego utworu	0-4	0,32
6.	Podsumowanie	0-3	0,39

Komentarz

Temat wybrało **90,76%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Realizacja tematu przysporzyła egzaminowanym wielu trudności. Potwierdzają to wskaźniki łatwości zadania rozwinięcia tematu (0,47 – zadanie trudne).

Temat dzielił się na dwie części. Pierwsza, nakładała na zdającego obowiązek zrekonstruowania na podstawie zamieszczonych fragmentów powieści postaw Izabeli Łęckiej i Joanny Podborskiej. Z charakteryzowaniem pierwszej bohaterki piszący radzili sobie dobrze (wskaźnik łatwości 0,76). Niestety, charakteryzowanie drugiej z postaci, bohaterki *Ludzi bezdomnych*, okazało się dużo trudniejsze (wskaźnik łatwości 0,44). Wielu zdających nie zauważało różnicy między trzecioosobową narracją w *Lalce* Bolesława Prusa i pierwszoosobową narracją pamiętnika Joanny Podborskiej w *Ludziach bezdomnych* Stefana Żeromskiego. Źródłem niepowodzeń okazała się także słaba znajomość młodopolskiej powieści. Znalazło to swoje potwierdzenie w realizacji drugiej części polecenia sformułowanego w temacie. Zdający nie potrafili we właściwy sposób wnioskować o wpływie innych, niż podane we fragmentach, okoliczności, które decydowały o kształtowaniu się osobowości bohaterów. Ta część tematu wymagała odwołania się do całości powieści, której znajomość często okazywała się niewystarczająca lub błędna. Zwłaszcza w przypadku *Ludzi bezdomnych* pojawiły się kardynalne błędy rzeczowe, które świadczyły o nieznanym powieści Żeromskiego.

Trudne dla zdających było również sformułowanie podsumowania. Najczęściej ograniczało się ono do lakonicznego dostrzeżenia odmienności postaw obu bohaterów i wskazywania tylko jednej różnicy.

Największym problemem są jednak braki w zakresie umiejętności analizowania epiki, a zwłaszcza prozy epickiej. Skłonność do zastępowania analizy streszczeniem, parafrazą lub opowiadaniem treści fragmentów utworów literackich zamieszczonych w arkuszu stała się bolesną egzaminacyjną. Wskazuje to na zaniechania w kształceniu tej umiejętności i przeświadczenie, że epika jest najłatwiejszym do analizy rodzajem literackim. Nic bardziej mylnego.

Wnioski wynikające z analizy jakościowej zadań maturalnych z języka polskiego na poziomie podstawowym.

Podstawą dobrego rozwiązania obu zadań egzaminacyjnych jest czytanie i rozumienie sensów językowych, w części pierwszej przede wszystkim sensów dosłownych, ale także metaforycznych, w części drugiej w większości sensów metaforycznych.

Zadania, które sprawdzały rozumienie tekstu publicystycznego, były dla zdających umiarkowanie trudne lub łatwe. Nadal trudne okazały się zadania sprawdzające rozumienie zabiegów językowych i funkcji komunikacyjnych tekstu.

Wynik egzaminu zależy przede wszystkim od świadomości i kompetencji językowej piszącego. Nie bez znaczenia jest również jego sprawność językowa. Bardzo ważną jest świadomość zróżnicowania składni w zależności od typu wypowiedzi. Egzamin maturalny wymaga napisania rozprawki interpretacyjnej. Charakterystyczną cechą tejże wypowiedzi jest składnia o charakterze argumentacyjnym. Niestety, znaczna część wypracowań ma formę streszczeń lub parafraz tekstów, co znajduje swoje odzwierciedlenie w stosowanej składni. Budowanie zdań charakterystycznych dla opowiadania lub streszczenia rzutuje wówczas w znaczący sposób na niską ocenę kompetencji językowych maturzystów. Często także w wypracowaniach widoczna jest nieporadność językowa, ubogie słownictwo, używanie wyrazów w niewłaściwym znaczeniu, wynikające z nieznamomości ich treści i zakresu, nieuprawnione przekształcanie związków frazeologicznych, błędy fleksyjne. Maturzyści mają kłopoty ze słownictwem dotyczącym zjawisk abstrakcyjnych, emocji, niejednokrotnie sięgają po określenia kolokwialne albo próbują stosować nazwy im znane, umieszczając je w cudzysłowie. Nadal obserwujemy także postępującą kolokwializację stylu wypowiedzi, przejawiającą się w stosowaniu potocznej składni, słownictwa, zwłaszcza nadużywanie wyrazów modnych obniża jakość stylistyczną wypowiedzi maturalnych.

Powyższe analizy wskazują na potrzebę dalszego doskonalenia:

1. umiejętności tworzenia planu odtwórczego różnego typu wypowiedzi;
2. tworzenia konspektu wypowiedzi cudzej i własnej;
3. ćwiczenia umiejętności streszczenia logicznego tekstu;
4. prowadzenia ćwiczeń w zakresie synonimii leksykalnej i synonimii składniowej.

Analiza rozwinięcia tematów wypracowań na poziomie podstawowym każe wnioskować, że piszący borykają się nadal z rozumieniem znaczeń dosłownych i przenośnych w tekstach literackich. Dotyczy to szczególnie tekstów epickich, zwłaszcza prozatorskich, w których często analiza tekstu zastępowana jest streszczeniem lub parafrazą, co nie pozwala na właściwe wnioskowanie dotyczące cech i poglądów bohaterów, skutkuje także brakiem nieumiejętności formułowania sądów uogólniających.

Wskazane trudności, które pojawiły się w maturalnych wypracowaniach, dowodzą, że:

1. zdający nadal mają problemy z określaniem relacji między bohaterami na podstawie ich zachowań i wypowiedzi, w związku z czym analizę zastępują streszczaniem fragmentów lub dokonują jej na najprostszym poziomie;
2. braki w interpretacji tekstu dramatu wskazują na niedostatki w zakresie wiedzy o rodzajach literackich;
3. braki umiejętności analizy tekstu wskazują na niedostatki w zakresie wiedzy z nauki o języku;
4. nieumiejętność odczytania sensów przenośnych uniemożliwia określenie ich roli w interpretacji postaw i poglądów bohaterów;
5. niska sprawność językowa dotyczy nie tylko poprawnego wypowiadania się w mowie i piśmie, skutkuje również brakiem umiejętności wnioskowania i formułowania podsumowań o charakterze ogólnym.

Powyższe uwagi wskazują na konieczność:

1. dalszego doskonalenia charakterystyki postaci, w tym relacji bohatera z innymi bohaterami i otaczającym go światem, ze szczególnym zwróceniem uwagi na postawy i poglądy postaci;
2. doskonalenia umiejętności analizy epiki, zwłaszcza prozy epickiej;
3. rozwijania umiejętności odczytywania znaczeń dosłownych i przenośnych w tekście literackim na wszystkich poziomach jego odczytań;
4. wprowadzania ćwiczeń rozwijających umiejętności w zakresie synonimii leksykalnej i składniowej;
5. umiejętnego i systematycznego łączenia wiedzy o języku z analizą i interpretacją tekstów literackich.

Poziom rozszerzony

Arkusz II

Pisanie własnego tekstu w związku z tekstem literackim zamieszczonym w arkuszu egzaminacyjnym

Integralną częścią tematu wypracowania jest odniesienie do tekstu literackiego. Na tym poziomie egzaminu mogą pojawić się teksty spoza podstawy programowej, ale mieszczące się w znanej maturzystom konwencji literackiej. Jeśli zdający zna wskazane w standardach wymagań egzaminacyjnych wyróżniki utworu literackiego, funkcjonalne konteksty interpretacyjne dzieła, procedury analizy utworu i rozumie pojęcie interpretacji utworu, spełni wszystkie wymogi formalne zadania maturalnego z języka polskiego.

Na poziomie rozszerzonym zdający powinien wykazać się umiejętnościami określania artystycznego charakteru literatury, pisania o niej językiem poprawnym w zakresie terminologii koniecznej do opisu sposobu kreowania świata w tekście artystycznym. Ma on napisać tekst własny, uporządkowany, spójny, nadać mu właściwy kształt graficzny. Powinien pisać językiem zgodnym z obowiązującymi normami i posługiwać się stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi. W zaprezentowanej przez maturzystę analizie i interpretacji tekstu na tym poziomie oczekuje się umiejętności filologicznych, znajomości zagadnień z zakresu poetyki i szeroko rozumianej teorii literatury, odczytywania znanych konwencji literackich w nieznanach maturzystom tekstach. Te właśnie umiejętności sprawdzane były w tegorocznych zadaniach maturalnych zaproponowanych zdającym na poziomie rozszerzonym

Wypracowania

Temat 1. Dokonaj analizy i interpretacji porównawczej wierszy Jana Kochanowskiego *O żywocie ludzkim* i Agnieszki Osieckiej *Kolęda z pretensjami*. Zwróć uwagę na przedstawione w nich obrazy ludzkiego życia oraz postawę podmiotu mówiącego wobec świata.

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania I. Rozwinięcie tematu	Sprawdzana czynność	Standard
1.	dostrzega cechy wspólne i różne wskazanych tekstów, odczytuje znaki tradycji	IIP 25, 40; IIR 6, 7; IIIP 14; IIIR 1
2., 3., 5., 6., 7.	prezentuje świat przedstawiony i sposób jego kreacji, problematyzuje odczytanie tekstów, rozpoznaje cechy języka i stylu, wskazuje środki językowe decydujące o swoistości wypowiedzi, dostrzega strukturę artystyczną utworu, odczytuje treści dosłowne i metaforyczne oraz znaki kulturowe	IIP 26, 33, 40; IIR 2, 3, 11; III 13, 12,
2., 3., 5., 6.	dobiera przykłady z tekstu dla uzasadnienia twierdzeń	III 13
8.	podsumowuje obserwacje analityczne, porównuje, formułuje własną interpretację tekstów	IIP 34, 40; IIR 5, 6; III 14., 15,

		17, 18
II Kompozycja	pisze tekst uporządkowany, spójny, nadaje mu właściwy kształt graficzny; redaguje własną wypowiedź zgodnie z cechami gatunku i zamierzoną funkcją tekstu	III P 11, 12, 13, 14, 16, 17, 18, 21 IIIR 1
III Styl	pisze stylem komunikatywnym, dostosowanym do formy wypowiedzi	III 2, 3, III R 4,
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1, 15
V Zapis	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1, III 21

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO		LP	T	
0,55		0,56		0,47	0,43	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
13.	Rozwinięcie tematu	26	0,45	0,46	0,38	0,33
14.	Kompozycja	2	0,75	0,76	0,70	0,55
15.	Styl	2	0,74	0,74	0,60	0,62
16.	Język	8	0,77	0,78	0,65	0,67
17.	Zapis	2	0,57	0,58	0,50	0,50
18.	Walory	4	0,02	0,02	0,00	0,02
Wiązka	Treść kryterium				Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Określenie zasady zestawienia tekstów				0-3	0,40
2.	Obraz życia (<i>O żywocie ludzkim</i>)				0-3	0,55
3.	Obraz życia (<i>Kolęda z pretensjami</i>)				0-3	0,60
4.	Postawa podmiotu mówiącego wobec świata (<i>O żywocie ludzkim</i>)				0-3	0,39
5.	Postawa podmiotu mówiącego wobec świata (<i>Kolęda z pretensjami</i>)				0-3	0,44
	Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej (<i>O żywocie ludzkim</i>)				0-4	0,32
	Ukształtowanie wypowiedzi poetyckiej (<i>Kolęda z pretensjami</i>)				0-4	0,47
6.	Podsumowanie				0-3	0,49

Komentarz

Temat wybrało **45,63%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Maturzysta piszący temat 1. powinien wykazać się umiejętnością wstępnego rozpoznania zasady zestawienia tekstów, co dawało podstawę do przyjęcia właściwego zamysłu kompozycyjnego i wyznaczenia obszarów analizy i interpretacji. Określenie zasady zestawienia tekstów sprawiło zdającym pewne problemy. Zwraca uwagę przede wszystkim brak umiejętności wiązania ze sobą cech charakterystycznych obu tekstów, które możliwe są do określenia na podstawie wstępnej lektury. Bardzo często zdający rozpoznawali adresata czy motyw, ale wskazywali je jako cechy każdego z wierszy, nie określając, że to właśnie one stanowią wstępną zasadę zestawienia i budują obszar analizy, w którym teksty wchodzą ze sobą w intertekstualny dialog. Nieumiejętność rozpoznania elementów wspólnej

problematyki skutkowało często w wypowiedziach brakiem jasnego i klarownego zamysłu kompozycyjnego, co w efekcie zaburzało tok wywodu analityczno-interpretacyjnego.

Dużą trudność sprawiło zdającym odczytanie znaczenia gatunku, po który sięgnęli oboje poeci. Wprawdzie piszący zauważali, że tekst Kochanowskiego jest fraszką, a Osieckiej kolędą, niestety, interpretacja konwencji obu gatunków była bardzo trudna. Znamioną cechą obu utworów było podjęcie ważkiej problematyki życia i losu człowieka, którym nie tylko on kieruje. Piszący nie potrafili dostrzec, że problematyka tak ważna i podniosła została poruszona w utworach, których gatunki czynią je przystępniejszą i zmniejszają w pewnym stopniu jej patos i podniosłość, sprawiając tym samym, że staje się bardziej przystępna. O ile podejmowane były w wypracowaniach próby interpretacji kolędy, zwłaszcza w kontekście tytułu i „pretensji” w nim sygnalizowanych, o tyle z fraszką piszący nie radzili sobie niemal zupełnie (wskaźnik łatwości w obszarze analizy ukształtowania wypowiedzi poetyckiej wyniósł tu zaledwie 0,32). Świadczy to o nieznanomości renesansowej konwencji, w której fraszki o charakterze filozoficzno-refleksyjnym pozostają celnymi wierszykami o kondycji człowieka, nie gubią jednak swojego lekkiego charakteru i częstokroć ukrytego, żartobliwego spojrzenia na świat, pozwalającego na budowanie dystansu w formułowanych ocenach, tak charakterystycznego zwłaszcza dla twórczości Jana Kochanowskiego.

Temat 2. Codziennność w czasach Zagłady. Analizując i interpretując opowiadanie *Idy Fink Przed lustrem*, zwróć uwagę na kreację bohaterów, ich sytuację oraz znaczenie tytułowego lustra.

Sprawdzane umiejętności

Pełne zestawienie oczekiwanych od zdających umiejętności zawiera tabelaryczne ich ujęcie.

Zadania I. Rozwinięcie tematu	Sprawdzana czynność Zdający:	Standard
1.	dostrzega najistotniejsze zagadnienia utworu, stawia hipotezy, problematyzuje odczytanie tekstu; rozpoznaje motywy	IIP 25., 31
2.	określa podstawowe wyznaczniki poetyki, odczytuje miejsca znaczące, rozpoznaje środki artystycznego wyrazu i określa ich funkcje, rozpoznaje cechy gatunkowe; wskazuje związki między różnymi warstwami utworu, rozpoznaje tematy, nadawcę, językowe środki artystycznego wyrazu	IIP 25., 26., 30. IIR 3.
3., 4.,	rozpoznaje tematy, nadawcę, językowe środki artystycznego wyrazu, dostrzega związki utworu z historią	IIP 29., 30., 31., 33., 34., 39., 41. IIR 1., 2., 6., 7., 8., 9., 11. III 16.
5.	wskazuje podstawowe konteksty utworu i wykorzystuje je w interpretacji	II 34. IIR 5. III 16.
2., 3., 4., 5.,	dobiera przykłady dla uzasadnienia twierdzeń	III 12. III 13.
6.	podsumowuje obserwacje analityczne, formułuje własną interpretację utworu	IIP 31., 47; IIR 5. III 15, 17, 18

II Kompozycja	pisze tekst spójny, stosując właściwą dla interpretacji zasadę kompozycyjną, nadaje mu właściwy kształt graficzny	III 1 III 2, III 11 III R 1
III Styl	pisze stylem o cechach indywidualnych, komunikatywnym, żywym, dostosowanym do formy wypowiedzi	III 3 III 4 III R 1
IV Język	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1
V Zapis	pisze językiem zgodnym z obowiązującą normą	III 1 III 21

Wskaźnik łatwości wypracowania dla ogółu		Wskaźnik łatwości wypracowania				
		LO		LP		T
0,62		0,62	0,54		0,55	
Lp.	Oceniane kryteria	Liczba punktów	Łatwość czynności			
			Ogółem	LO	LP	T
19.	Rozwinięcie tematu	26	0,55	0,56	0,48	0,48
20.	Kompozycja	2	0,75	0,75	0,75	0,71
21.	Styl	2	0,69	0,69	0,63	0,65
22.	Język	8	0,76	0,76	0,65	0,71
23.	Zapis	2	0,65	0,66	0,50	0,57
24.	Walory	4	0,03	0,03	0,00	0,01
Wiązka	Treść kryterium				Liczba punktów	Łatwość czynności
1.	Wstępne rozpoznanie i określenie problematyki				0-2	0,19
2.	Sytuacja bohaterek				0-3	0,74
3.	Kreacja bohaterek: Nisia				0-3	0,71
4.	Kreacja bohaterek: Adela				0-3	0,64
5.	Sposoby kreowania sytuacji i bohaterek: symbolika lustra				0-3	0,36
6.	Inne sposoby kreowania sytuacji i bohaterek				0-9	0,31
7.	Podsumowanie				0-3	0,52

Komentarz

Temat wybrało **53,90%** zdających egzamin maturalny z języka polskiego.

Maturzysta piszący temat 2. miał za zadanie określić sytuację bohaterów opowiadania Idy Fink *Przed lustrem*, scharakteryzować postacie i zinterpretować znaczenie tytułowego przedmiotu, jakim jest lustro. Wybierający ten temat maturzyści wywiązali się ze swojego zadania lepiej, niż piszący temat 1. Nie znaczy to jednak, że i to polecenie nie przysporzyło wielu problemów. Już wstępne określenie problematyki opowiadania okazało się bardzo trudne (wskaźnik łatwości – 0,19). Kreacja bohaterów i określanie okoliczności zdarzeń było zadaniem łatwym, ale już analiza roli lustra, próba odczytania znaczeń z nim związanych, okazały się czynnościami trudnymi (wskaźnik łatwości 0,31). Maturzyści nie potrafili poradzić sobie zarówno z odczytaniem sposobu kreacji bohaterów (wskaźnik łatwości 0,36), ale także ze znaczeniami ukrytymi, do których sposoby kreacji prowadziły, związanymi z symboliką lustra. Brakowało refleksji o naturze przedmiotu, jakim jest lustro. Rzadko zdarzało się znaleźć w wypracowaniach obserwacje, które płynęły z analizy tekstu, ale wymagały szerszej, kulturowej interpretacji. Piszący dostrzegali czasami, że spojrzenia bohaterów krzyżują się ze sobą jedynie w lustrze, ale nie potrafili zinterpretować tej informacji, zapominając, że lustro nie tylko odbija rzeczywistość, ale także odwraca strony

obrazu, często je zniekształcając. W efekcie rzadko pojawiały się właściwe i ciekawe interpretacje symboliki lustra i jego znaczenia, jako przedmiotu ogniskującego zdarzenia ukazane w opowiadaniu.

Wnioski wynikające z analizy jakościowej zadań maturalnych z języka polskiego na poziomie rozszerzonym.

Podobnie jak w latach ubiegłych, łatwość rozwinięcia tematu na poziomie rozszerzonym jest wyższa niż na poziomie podstawowym, choć w tym roku różnice nie okazały się aż tak znaczące (patrz: wskaźniki zamieszczone w zestawienia tabelarycznych). Osiągnięte przez maturzystów wyniki świadczą, że większość piszących posiada dość wysokie kompetencje językowo-stylistyczne i umiejętność budowania spójnej i logicznej wypowiedzi. Kompozycja zarówno w przypadku tematu 1., jak i tematu 2. nie sprawiła większości zdających trudności. Budowanie spójnej, logicznej wypowiedzi to umiejętność dobrze opanowana przez maturzystów wybierających poziom rozszerzony. Rzadko wprawdzie zdarzały się wypracowania, w których zdający prowadzili wywód z zachowaniem równoległego porównania określonych przez temat obszarów, co wskazuje, że nadal ten rodzaj kompozycji jest dla maturzystów bardzo trudny, ale na uwagę zasługuje fakt, że w coraz większej liczbie prac mamy do czynienia z konsekwentnie zrealizowanym świadomym zamysłem kompozycyjnym. Elementem, który ciągle sprawia zdającym trudność, jest budowanie właściwego podsumowania. Ponad połowa maturzystów nie potrafi napisać pełnego zakończenia, które stanowiłoby równocześnie podsumowanie rozważań i zawierało swoiste otwarcie na szereg problemów wynikających z interpretacji tekstów, o których piszą.

Kompetencje językowe maturzystów, którzy wybrali poziom rozszerzony, także uległy poprawie. Odnotować należy niedostatki w zakresie synonimii leksykalnej i synonimii składniowej, które rzutują na poziom stylistyczny wypowiedzi. Tematy związane z tekstami literackimi, zamieszczonymi w arkuszu egzaminacyjnym, wymagały umiejętności budowania uogólnień i odczytywania znaczeń uniwersalnych, niestety, nie wszyscy wybierający poziom rozszerzony zaprezentowali wystarczające opanowanie tych umiejętności.

Powyższe analizy wskazują na potrzebę dalszych ćwiczeń w zakresie:

1. formułowania uogólnień oraz interpretacji znaczeń na poziomie uniwersalnym;
2. analizy znaczeń językowych w tekstach literackich, uwzględniającej elementy wiedzy z nauki o języku;
3. odczytywania sensów przenośnych, umożliwiające określenie ich roli w interpretacji tekstu;
4. uwzględniania w interpretacji literatury szerszych kontekstów, także związanych z charakterem i kulturą epoki, z której tekst pochodzi, ze szczególnym uwzględnieniem współczesnego życia literackiego i kulturalnego.

Podsumowanie

Tegoroczny egzamin maturalny z języka polskiego okazał się trudniejszy, o czym świadczy wyższa o ponad 1% liczba niezaliczonych egzaminów pisemnych. Najwyższy wynik: 100% uzyskało 11 zdających egzamin na poziomie podstawowym oraz 36 zdających egzamin na poziomie rozszerzonym, w tej liczbie znajduje się 10. finalistów i laureatów Olimpiady Literatury i Języka Polskiego. Równocześnie 573 maturzystów spośród tych, którzy nie zdali egzaminu pisemnego z języka polskiego, uzyskało prawo do zdawania poprawki.

Warto zauważyć, że już po raz trzeci maturzyści wybierający poziom rozszerzony pisali egzamin również na poziomie podstawowym. Także w tym roku umiejętności tej grupy maturzystów okazały się wyższe, a ich szersza wiedza polonistyczna sprawiała, że osiągalni na poziomie podstawowym wyniki lepsze od swoich koleżanek i kolegów, bardzo często

uzyskiwali punkty za walory pracy. Także pod względem kompozycyjnym i językowym ich wypowiedzi były dojrzsze i ciekawsze.